

”En jättebra idrottsutbildning men...”

- En avnämningstudie fem år efter avslutad
lärarutbildning vid Gymnastik- och
idrottshögskolan

Teddie Eriksson och Maria Svensson

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Examensarbete 46:2010
Utbildningsprogram 2007-2011
Seminariehandledare: Suzanne Lundvall
Examinator: Pia Lundquist Wanneberg

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med studien har varit att undersöka yrkesverksamma lärares uppfattning om lärarutbildningen vid Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) efter fem år i yrket.

- Vilken bakgrund har respondenterna?
- Hur beskriver de examinerade lärarna relevansen i de olika momenten i lärarutbildningen vid GIH?
- Vilka utvecklingsmöjligheter upplever de examinerade lärarna att det finns för lärarutbildningen vid GIH?

Metod

Den metod vi använt oss av i studien är kvalitativ intervju. Vi har intervjuat sex yrkesverksamma lärare som examinerades från GIH åren 2005-2006. Urvalet var ett flerstegsurval som grundade sig i ett antal kriterier samt ett slumpmässigt urval. Intervjuerna har spelats in på diktafon och sedan transkriberats. Efter transkriberingen analyserades materialet utifrån Bourdieus tre begrepp habitus, kapital och fält.

Resultat

Respondenterna upplevde att det var en rolig utbildning med bra sammanhållning i klassen och på skolan. Däremot önskade de högre krav på studenterna under utbildningen.

Respondenterna upplevde att det de hade haft mest nytta av var praktiken och inriktningsstudierna. De upplevde brister i sin kunskap om de administrativa arbetsuppgifterna som lärare har, vilka inte är kopplade till lektionsarbetet. De upplevde också svårigheter med att relatera delar av utbildningens innehåll till styrdokumentet.

Respondenternas förslag på utvecklingsmöjligheter kretsade kring det administrativa pappersarbetet, hålla föräldramöte, föräldrakontakt, konflikthantering samt betygsbedömning. Vidare gavs förslag om mer samarbete med partnerskolor, mer praktik och praktik i olika områden.

Slutsats

Studien visar, utifrån vår tolkning av Bourdieus teori, att GIH kan underlätta för studenter utan tidigare erfarenheter av yrkeslivet genom att utmana de studerandes habitus och idrottsliga kapital samt synliggöra likheter och skillnader mellan de olika sociala arenor i form av skola och organiserad idrott. Utbildningen behöver på ett tydligare sätt relateras till skolans styrdokument och involvera mer av de administrativa arbetsuppgifterna i lärarutbildningen samt ge utrymme för större variation under VFU-perioderna.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
1.1 Introduktion	4
1.2 Bakgrund	5
1.2.1 Proposition från regeringen	5
1.2.2 Idrottshögskolans självvärdering.....	5
1.2.3 Högskoleverkets granskning	6
1.2.5 Alumnistudie	7
1.3 Begreppsförklaring	8
1.4 Forskningsläge.....	9
1.4.1 Första tiden i yrket – Från student till lärare	9
1.4.2 Idrott – och helst lite mer idrott.....	10
1.4.3 En genusstudie utifrån Bourdieus teori	12
1.5 Syfte och frågeställningar.....	13
1.6 Teoretisk utgångspunkt	13
2 Metod	15
2.1 Avgränsningar	16
2.2 Urval.....	16
2.3 Procedur.....	16
2.4 Validitet och reliabilitet.....	17
2.5 Forskningsetisk diskussion.....	18
3 Resultat.....	18
3.1 Respondenternas bakgrund.....	18
3.2 Uppfattningar kring idrottsläroverutbildningens relevans	23
3.3 Beskrivning av de olika momentens relevans	25
3.4 Utvecklingsmöjligheter för läroverutbildningen vid GIH.....	27
3.5 Sammanfattning.....	29
4 Diskussion och slutsats.....	30
Käll- och litteraturförteckning.....	36
Bilaga 1: Exempel på telefonkontakten	
Bilaga 2: Intervjuguide	
Bilaga 3: Käll- och litteratursökning	

1 Inledning

1.1 Introduktion

Vi är två studenter som har valt att göra en studie om Gymnastik- och idrottshögskolans lärarutbildning bland annat för att stilla vårt eget intresse men också för att det i media har diskuterat mycket kring lärarutbildningarna i Sverige. Vi vill få en uppfattning om hur det kan vara när vi som studenter kommer ut i arbetslivet och när våra kunskaper sätts på prov på riktigt. Vi ville ta reda på vad som upplevts varit bra, mindre bra och vad som skulle kunna förbättras för att studenterna som går på lärarutbildningen ska få en så bra förberedelse för sin yrkesprofession som möjligt.

Varför studier som denna behövs är för att man hela tiden ska påminna sig om att alla utbildningar har ett ständigt behov av att utvecklas, bl.a. utifrån omvärldens krav och de studerandes förutsättningar. Eftersom Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) är en välkänd högskola som anses hålla hög kvalitet på sina utbildningar tycker vi att det finns anledning att studier av olika slag genomförs med jämna mellanrum för att utveckla utbildningen och för att stärka kvalitén i utbildningen.

Utgångspunkten för denna studie är att få kunskap om vilka utvecklingsbehov och möjligheter som lärarutbildningen vid GIH har. Men i och med denna fråga växer det fram nya frågor som: Vad krävs av en lärare? Och vem är det som bestämmer vad som räcker till? Det finns delade meningar om hur en bra lärare är och det finns inte bara ett sätt att bli en bra lärare på. Vi tror att alla kan hålla med om att bra lärare är bra för alla. Vi tror att genom att undersöka utvecklingsmöjligheter för lärarutbildningar på olika lärosäten kan man förbättra lärarutbildningarna i landet. Vi vill inte påstå att vi vet vad som ska göras för att alla studenter ska bli bra lärare men vår studie kommer förhoppningsvis bidra med vissa förslag till utvecklingsmöjligheter för utbildningen vid GIH. Vi hoppas att det är välkommet och att studien uppfyller sitt syfte genom att vara en påminnelse om att man alltid kan bli bättre.

1.2 Bakgrund

1.2.1 Proposition från regeringen

I årsskiftet 1999/2000 lade regeringen fram en proposition på en förnyelse av lärarutbildningen. Förslaget var att en ny lärarexamen skulle ersätta ett stort antal av de befintliga lärarexamina. Den nya utbildningen skulle byggas på tre olika utbildningsområden: ett allmänt utbildningsområde (AUO), ett inriktningsområde och ett specialiseringsområde. Det allmänna området skulle vara gemensamt för alla lärarutbildningar, inriktningsområdet bli lärarexamens profil och specialiseringsområdet skulle vara en fördjupning eller breddning av tidigare studier. I propositionen lades även fram förslag om att det skulle tillsättas en kommitté för utbildningsvetenskap i anslutning till lärarutbildningen, för att förstärka forskning och forskarutbildning som skulle göra att utbildningen skulle få en ökad vetenskaplig bas. Reformen föreslogs och genomfördes den 1 juli 2001.¹

1.2.2 Idrottshögskolans självvärdering

I mars 2004 gjorde Idrottshögskolan i Stockholm en självvärdering av sin lärarutbildning som ett led i den granskning av samtliga lärarutbildningar i landet som Högscoleverket (HSV) genomförde 2004-2005. De styrkor som Idrottshögskolan själv skrev fram var följande:

- En välkänd och eftertraktad lärarutbildning med lärare som innehar en unik pedagogisk och vetenskaplig kompetens såväl nationellt som internationellt. Lärarna på skolan undervisar både inom det allmänna utbildningsområdet och inom inriktningsstudier/specialiseringar vilket medför att lärarna har god insikt i utbildningshelheten. Lärarna har även en nära och unik kontakt med studenterna. Idrottshögskolan har många aktiva forskare involverade i undervisningsprocessen vilket skapar en naturlig länk mellan utbildning och forskning.
- På skolan finns ett välutvecklat kursutvärderingssystem och skolan har bra variation på examinationsformer för de olika kurserna vilket tillvaratar olika studenters skilda förmågor. Skolan har även en väl inarbetad kontakt med samarbetsparter i skolor (partnersystem).²

¹ Regeringen. *Regeringens proposition 1999/2000: 135 En förnyad lärarutbildning*. (Stockholm, 1999/2000). <www.regeringen.se/content/1/c4/26/45/df80f045.pdf> (Acc. 2010-10-29).

² Idrottshögskolan Stockholm. *Självvärdering av den förnyade lärarutbildningen*. (Stockholm: Idrottshögskolan, 2004). s. 27.

Några av de utvecklingsområden som Idrottshögskolan lyfte fram var:

- Behov av att ge utrymme för att lärarna i tjänst ska kunna få arbeta med utvecklings- och forskningsarbeten.
- På grund av partnerområdesorganisationen i Stockholm har samverkan och kontakten mellan den lokala lärarutbildaren och partnerskolan försämrats.
- Att genom utökade studieplatser erhålla större medel för finansiering av grundutbildningen.
- Att magisterexamina bör utvecklas och kunna ges vid Idrottshögskolan i Stockholm.
- Att utöka samarbetet med andra lärosäten vad gäller forskarskolor och forskarutbildning för att ge studenterna ännu bättre förutsättningar för forskarutbildning.
- Idrottshögskolan i Stockholm och lärarutbildningen bör ytterligare stärka samhällsperspektivet och fördjupa ett problematiserande och analytiskt förhållningssätt.
- Idrottshögskolan i Stockholm måste sträva efter att arbeta för att möta den bristande valfrihet av kurser som idag föreligger för studenterna antingen via samverkan med andra lärosäten eller utökade studieplatser vilket kan ge utrymme för fler kurser (inriktningar/specialiseringar).³

1.2.3 Högskoleverkets granskning

Ett år senare, år 2005 genomförde Högskoleverket sin egen granskning av Idrottshögskolans lärarutbildning. Deras synpunkter var bland annat att den största förändringen sedan den nya lärarutbildningen sätts var för Idrottshögskolan att utbilda lärare i mer generell mening och att hela utbildningen förlängdes från 3 till 4,5 år.⁴

Idrottshögskolans lärarutbildning var 2004 utformad för att alla studenter oavsett individuella val läste gemensamt de två första åren. Studenterna beskrev AUO-terminerna som relevanta. AUO-terminerna var uppdelade i två delar, i det centrala kunskapsområdet och i det tvärvetenskapliga kurserna. I de centrala kunskapsområdena noterade HSV att undervisningsprocessen med fokus på frågor om kunskap, lärande och lärarprofession betonades och problematiserades i. Men även de tvärvetenskapliga kurserna innehöll

³ Ibid. s. 28.

⁴ Högskoleverket. *Utvärdering av den nya lärarutbildningen vid svenska universitet och högskolor, Del 2: lärosätesbeskrivningar och bedömningar.* (Stockholm: Högskoleverket, 2005) s. 201.

didaktiska inslag. I undervisningen fanns det inslag av redovisningar som syftade till att genomföra lektioner i grund och gymnasieskolan.

Granskningen slog ned på följande aspekter: frånvaron av undervisning där barn och ungdomars läs och skrivutveckling ingick.⁵ Och att Idrottshögskolan valt ett upplägg som innebar att en omfördelning av poäng mellan utbildningsområdena skett, då de tvärvetenskapliga kurserna inom AUO var att svåra att skilja från inriktningsstudierna.⁶ Sammanfattningsvis kom högskoleverket fram till att Idrottshögskolan behövde arbeta mer med att:

- Se över poängfördelningen mellan de olika utbildningsområdena och möjligen ompröva detta.
- Se över den nuvarande studievägledningsorganisationen.
- Ompröva möjligheten till att läsa 180-poängsutbildningen med endast 10 poäng inriktnings-VFU.

I granskningen framkom både olika utvecklingsmöjligheter och väl fungerande områden i organisationen. Bland annat lyfte bedömargruppen fram att Idrottshögskolan har en väl genomtänkt strategi för utvärdering och kvalitetsarbete i lärarutbildningen.

1.2.5 Alumnistudie

I lärarutbildningsnämndens alumnistudie från 2009 beskrivs vad idrottslärarstudenter gör när de avslutat sina studier vid GIH. Undersökningen gjordes med hjälp av telefonintervjuer eftersom detta var ett snabbt sätt att nå många på kort tid och eftersom respondenterna var spridda runt om i landet och även utomlands. Intervjun bestod av 23 frågor som innefattade bakgrund, yrkesprofession, arbetsplats och lärarutbildningen vid GIH. Sammanlagt intervjuades 56 personer. Studien innehåller svar från 48 respondenter. Eftersom åtta personer inte genomfört hela utbildningen vid studiens genomförande deltog inte dessa i undersökningen.⁷

Av de 48 respondenterna som intervjuades var det 29 stycken (54%) som arbetade som lärare inom idrott och hälsa.

⁵ Ibid. s. 202.

⁶ Ibid. s. 203.

⁷ Gangneben, B. *Alumnistudie - Vad gör idrottslärarstudenterna när de avslutat sina studier vid GIH.* (Stockholm: Gymnastik- och Idrottshögskolan, 2009) s. 7.

Det som framkom i undersökningen var att alla förutom en person upplevde att de hade haft användning av lärarutbildningen vid GIH, oavsett vilket arbete de hade vid studiens genomförande. Det som framförallt lyftes fram var att de upplevde att utbildningen var bred och allsidig, att lärarna var erfarna och att respondenterna kände en personlig utveckling, dels genom egen personlig utvecklingen, dels genom utbytet med kurskamraterna.⁸

26 personer upplevde sig förberedda när de kom ut i läraryrket, medan tre svarade att de hela tiden lärde sig nya saker på arbetsplatsen eftersom de ansåg att man aldrig kunde bli riktigt förberedd inför yrkeslivet. De brister som respondenterna upptäckte när de kom ut i verksamheten var exempelvis att de praktiska kurserna hade haft för stort fokus på idrott och för lite på hälsa. De före detta studerande hade önskat en tydligare koppling mellan de praktiska momenten och skolans kursplaner, till exempel hur fotboll kan vara ett medel till att uppnå målen i idrott och hälsa. De upplevde också att den praktiska utbildningen innehöll mycket boll men mindre motorikträningsövningar. De teoretiska kurserna upplevdes lite ”slappa” och det framkom åsikter under undersökningen om att det var för många små uppgifter i varje kurs. De önskade även att det hade varit lite mer fokus på lärares administrativa arbete som exempelvis åtgärdsprogram, konflikthantering, föräldrakontakt, utvecklingssamtal, hur man skriver IUP, mentorskap, motivera ungdomar, IG-varningar och rapportering. Det fanns reflektioner från bland annat en respondent om att det borde finnas fler VFU-timmar för att prova på yrket ännu mer.⁹

Det som respondenterna lyft fram som det bästa med utbildningen var framförallt friluftslivskurserna, variationen och att de fick prova på moment som rullstolsbasket, praktikens omfattning, genomgångar av progression och anpassning vid inläring. Sammanhållningen i klassen, GIH-kampen och en familjär känsla var andra upplevelser som lyftes fram i undersökningen.¹⁰

1.3 Begreppsförklaring

Innan forskningsläget presenteras ges ett antal begreppsförklaringar. I studien använder vi oss av några specifika begrepp som används inom lärarutbildning och därför har vi valt att definiera dessa begrepp för att tydliggöra hur vi kommer att använda begreppen.

⁸ Ibid. s. 15.

⁹ Ibid. s. 16.

¹⁰ Ibid. s. 17.

AUO – Allmänt utbildningsområde består av 90 högskolepoäng vilket innebär tre terminer. Inom detta block sker det vi i uppsatsen kallar den teoretiska utbildningen. AUO innehåller bland annat kurser i uppsatsskrivande, gruppsykologi och utbildning i genusmedvetenhet.

Inriktningsstudier – består av 90 högskolepoäng vilket innebär tre terminer. Inom detta block sker all den praktiska undervisningen på GIH, till exempel bollsporter, dans, gymnastik, friluftsliv och didaktik.

VFU – Verksamhetsförlagd utbildning. Under utbildningen får studenterna möjlighet att vara ute i det kommande yrket dels för att få en bild av hur det ser ut i verkligheten, dels för att testa nya kunskaper som studenterna fått under utbildningen.

1.4 Forskningsläge

1.4.1 Första tiden i yrket – Från student till lärare

Arja Paulin skriver i sin filosofie doktorsexamen om hur studenterna vid hennes lärarhögskola klarar sig i yrkeslivet efter att ha gått utbildningen där hon själv är utbildare. Huvudfrågan i avhandlingen lyder som följer ”Vilka svårigheter och varför har nyblivna lärare under sin första tid i yrket?”¹¹ Hon följer den hermeneutiska forskningstraditionen och gör en kvalitativ undersökning med forskningsintervjuer som metod där hon har ett inifrånperspektiv som analysverktyg för materialet.¹² Tre typer av material används till studien, dels skriftliga svar från deltagarna, dels gruppdiskussioner (där minnesanteckningar och e-post varit till hjälp) samt individuella svar från seminarium. Undersökningen bygger på svar från 25 nyutbildade lärare (några går även sin sista termin på högskolan).¹³ Undersökningsgruppen anser sig sakna mycket i utbildningen. Främst konflikthantering, grupprocesser, elevvårdsfrågor, samverkan med föräldrar och kollegor men även saker kring skolans organisation. Lärarna menar även att dessa brister inte kan tillgodoses genom utbildning utan genom erfarenhet. Arja Paulin skriver även att studenterna inte känner sig färdigutbildade när de lämnar högskolan, men att de har utbildningen som grund för att sedan kunna ta hjälp av kollegor och skolan de arbetar på.¹⁴ De medverkande lärarnas uppfattning om det pedagogiska och didaktiska arbetet beskrivs med ord som ensamhet, tidsbrist, stress, kaos, osäkerhet och svårigheter. Eftersom de har en lika

¹¹ Paulin, A. *Första tiden i yrket - från student till lärare Avhandling: en studie av de svårigheter nyblivna lärare möter under sin första tid i yrket* (Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2007) s. 29.

¹² Ibid. s. 59.

¹³ Ibid. s. 73.

¹⁴ Ibid. s. 93.

stor arbetsbörda som erfarna lärare men inte känner sig tillräckliga tappar en del av de nyblivna lärarna arbetsglädjen och känner sig nedstämda.¹⁵ Under träffarna som Arja Paulin hade med sin undersökningsgrupp diskuterades främst problemelever, undervisning och lärande.¹⁶ Studenterna som medverkar i studien upplever att de kan sina ämnen och vet hur de ska undervisa men känner att de har brister eller känner oro inför vissa delar. Exempel på dessa är läromedelsanvändning, bedömning, betygsättning, planering och övriga frågor kring motivation, elevinflytande och arbete med skolutveckling. De anser sig ha brister i den sociala kompetens som de behöver i yrket när det gäller konflikthantering och föräldrakontakter.¹⁷ De nyblivna lärarna har sammanfattningsvis svårigheter med att förstå och hantera problemelever, att skapa arbetsro i klassen, att förhålla sig till kollegor samt att förstå föräldrar.¹⁸

1.4.2 Idrott – och helst lite mer idrott

Lena Larsson skriver i sin doktorsavhandling om vad som sker i mötet mellan idrottslärarutbildningens värdestrukturer och studenternas erfarenheter och föreställningar som gestaltas vid ett lärosäte.¹⁹ Studien bygger på insamlad data från både lärarstuderande och lärarutbildare i fyra olika delstudier. Den första frågeställningen är undersökt genom intervjuer och essäer som idrottslärarutbildarna har fått skriva för att försöka avtäcka den sociala arena som studenterna möter. Den andra frågeställningen besvarades genom en enkätstudie gjord på idrottslärarstudenterna. Den tredje frågeställningen är besvarad genom essäer som idrottslärarstudenterna fått skriva under deras första vecka av inriktningsstudierna. Även den fjärde och sista frågeställningen undersöktes genom essäer skrivna i slutet av inriktningsstudierna av idrottslärarstudenterna.²⁰

Larsson har utifrån Bourdieus teori sammanfattat svaret på första frågeställningen enligt följande:

”Utgångspunkten i detta steg av analysen är att den kunskap som reproduceras och produceras inom en utbildning är avhängig de värdestrukturer, normer och praxis som är förhärskade inom utbildningen. Det är rimligt att anta att det framförallt är lärarutbildarna som är bärare av och som förmedlar detta och så

¹⁵Ibid. s. 147.

¹⁶Ibid. s. 151-158.

¹⁷Ibid. s. 160.

¹⁸Ibid. s. 179.

¹⁹Larsson, L. *Idrott - och helst lite mer idrott*. (Stockholm: Stockholms universitet, 2009) s. 41.

²⁰Ibid. s. 42-43.

att säga bestämmer de spelregler som studenterna har att förhålla sig till. Det är också rimligt att anta att lärarutbildarnas bakgrund har betydelse för vad de är bärare av och vad de förmedlar.²¹

Larsson sammanfattar den andra frågeställningens resultat med att konstatera att en stor andel av studenterna har föräldrar som är yrkesverksamma inom skolan. Larsson återkopplar även till Bourdieus teori angående hur kunskaper, strategier och värderingar förs vidare från en generation till en annan. Det visar sig också att lärarstudenterna överlag har mycket gemensamt. Deras sociala bakgrund är ungefär densamma, deras föreställningar om läraryrket uppvisar även dem olika likheter. Det finns det skillnader men dessa är nästan större mellan könen än mellan olika inriktningar.²²

Analysen av resultatet av den tredje frågeställningen är att studenternas föreställningar om utbildningen och det kommande yrket grundar sig i varje persons eget idrottsintresse. I resultatet framkommer det att studenterna ser utbildningen som en investering i det privata livet mer än inför ett kommande läraryrke. Studenterna ser möjligheter till att få syssla med idrott, prova på många nya aktiviteter och åka iväg på friluftsliv under sociala gemytliga former som lockar istället för att se möjligheterna till att utbildningen ska ge fördjupade kunskaper inom idrott och hälsa som ämne.²³

Det som framkommer genom den fjärde frågeställningen är att idrottslärarutbildningen bidrar till att stärka studenternas tidigare idrottsintresse och att intresset inte förändras speciellt mycket under utbildningen.²⁴ Det finns inget som tyder på att idrottslärarstudenterna kommer att ha möjlighet att bryta de traditionella mönstren i idrottsundervisningen. Studenterna har under sin uppväxt utvecklat ett intresse för idrott som format deras livsstil och denna bakgrund bär de även med sig ut i yrkeslivet efter utbildningen. Däremot går det att urskilja förändringar i deras rörelserepertoar som innan studierna var ganska smal eftersom den innehöll endast några enstaka idrotter medan den efter utbildningen är betydligt bredare.²⁵

²¹ Ibid. s. 163.

²² Ibid. s. 212.

²³ Ibid. s. 245.

²⁴ Ibid. s. 273.

²⁵ Ibid. s. 287.

1.4.3 En genusstudie utifrån Bourdieus teori

David Brown gjorde år 2005 en studie på blivande idrottslärare i England och Wales och hur deras bild av genus förändras under utbildningen. Hela studien grundar sig i Bourdieus begrepp habitus, kapital och fält.²⁶

I Browns studie framkommer det att lärare i idrottutbildningar i idrott och hälsa, utifrån ett genusperspektiv, snarare framhäver skillnader mellan manliga och kvinnliga studerande och Brown menar att en genusordning påverkar relationerna mellan könen vad gäller konversation, praktik, undervisning, pedagogik och lärarutbildning.²⁷ Studien visar också att studenterna redan innan de börjar studera till idrottslärare har en bild av genus och att de har en egen ”idrottsidentitet” som byggs upp under sin tidigare skolgång och sitt idrottsutövande på fritiden. Brown menar således att lärarutbildningen snarare förstärker studenternas idrottsliga kapital och habitus än förändrar det och att utbildningen förstärkte, istället för utmanade, studenternas föreställningar om genus.

Sammanfattning

I Paulins avhandling framkommer det att det pedagogiska och didaktiska arbetet bidrar till känslor av ensamhet, tidsbrist, stress, kaos, osäkerhet och svårigheter. Nyblivna lärare har lika mycket ansvar och lika stor arbetsbörda som erfarna lärare men har inte samma erfarenhet vilket kan påverka arbetsglädjen och göra att de känner sig nedstämda.²⁸ Studenterna som medverkar i studien upplever sig veta hur de ska undervisa men känner att de har brister eller upplever oro inför vissa delar i yrket. Exempel på dessa är läromedelsanvändning, bedömning, betygsättning, planering och övriga frågor kring motivation, elevinflytande och arbete med skolutveckling och även när det gäller konflikthantering och föräldrakontakter.²⁹ I Browns studie framkommer det att studenterna redan innan de börjar studera till idrottslärare har en egen ”idrottsidentitet” som byggs upp under tidigare skolgång och idrottsutövande på fritiden. Brown menar att lärarutbildningen snarare förstärker studenternas kapital och habitus än förändrar det. I Larssons avhandling ser studenterna utbildningen som en investering i det privata livet mer än kunskap inför det kommande läraryrket.³⁰ Det finns reflektioner kring att

²⁶ Brown, D. “An economy of gendered practices? Learning to teach physical education from the perspective of Pierre Bourdieu’s embodied sociology.”, *Sports, Education and Society*, volym 10 (2005:1, mars) s. 3.

²⁷ Ibid. s. 3.

²⁸ Paulin, A. *Första tiden i yrket - från student till lärare Avhandling: en studie av de svårigheter nyblivna lärare möter under sin första tid i yrket* (Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2007) s. 147.

²⁹ Ibid. s. 160.

³⁰ Larsson, L. *Idrott - och helst lite mer idrott*. (Stockholm: Stockholms universitet, 2009) s. 245.

det framförallt är lärarutbildarna som är bärare av och som förmedlar kunskaper, värderingar och normer som studenterna förväntas förhålla sig till.³¹

Denna sammanfattning visar att det i flera studier framkommer liknande reflektioner. Att habitus förstärks mer än det förändras under utbildningen och att studenter och nyblivna lärare har svårigheter med läraryrkets administrativa arbetsuppgifter när de kommer ut i yrkeslivet.

1.5 Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet med studien har varit att undersöka yrkesverksamma lärares uppfattning om lärarutbildningen vid Gymnastik- och idrottshögskolan efter fem år i yrket.

Frågeställningar

- Vilken bakgrund har respondenterna?
- Hur beskriver de examinerade lärarna relevansen i de olika momenten i lärarutbildningen vid GIH?
- Vilka utvecklingsmöjligheter upplever de examinerade lärarna att det finns för lärarutbildningen vid GIH?

1.6 Teoretisk utgångspunkt

Vi har inspirerats av Pierre Bourdieus teori och hans analytiska begrepp fält, kapital och habitus. Vi har valt att beskriva vår tolkning av Bourdieus begrepp för att visa hur vi kommer använda dessa begrepp i vår analys av studiens resultat. Eftersom begreppen är mer verkningsfulla och mer användbara tillsammans än var för sig kommer vi att försöka integrera delar av alla tre begrepp, men främst använda oss av begreppet habitus. Vi kommer att använda Bourdieus begrepp som hjälp att tolka resultaten som framträder i studien och hur detta kan ha påverkats av respondenternas bakgrund.

I boken *Kultur och kritik* står: ”Habitusbegreppet gör det möjligt att uttrycka något som liknar vad man menar med vana.”³² Det handlar alltså om hur vi agerar, beter oss och lever. Habitus är någonting vi förvärvar, någonting som påverkas av övriga samhället. Begreppet refererar

³¹ Ibid. s. 163.

³² Bourdieu, P. *Kultur och kritik*. (Göteborg: Daidalos, 1991) s. 148.

till något historiskt, något som man fått erfarenheter från tidigare i livet. Habitus bygger på varje individs upplevelser av situationer som passerat. Varje persons habitus är olika eftersom alla upplever situationer olika beroende på vilket habitus man har. Nya erfarenheter skapar en förändring i det personliga habitus vilket innebär att habitus är i ständig förändring.³³

”Habitus bestämmer skillnaden mellan bra och dåligt, gott och ont, distingerat och vulgärt osv, men denna skillnad är inte den samma. Så kan till exempel ett visst beteende eller en viss tillgång framstå som distingerad för den ene, pretentiös eller skrytsam för den andre och vulgär för den tredje.”³⁴

Enligt Bourdieu är habitus något som bildas när individen är liten vilket gör individen mer eller mindre öppen för olika nya möjligheter beroende på tidigare erfarenheter. Har individen goda erfarenheter av till exempel fotboll är individen oftare mer positiv till att titta på eller spela fotboll i framtiden. Det är även spontant och omedvetet, alltså inget som individen kan påverka. Däremot påverkar omgivningen, så som familj, vänner och skola. Personer drar sig även ofta till personer i sin omgivning som har liknande habitus för att de känner sig mer bekväma med likasinnade människor. Därmed undviker människan personer med andra beteendemönster för att inte behöva känna obehagskänslor.³⁵ Individens omgivnings beteendemönster är oftast det som den är van vid och som den anser vara mest förnuftigt, lämpligt och uppnåeligt. Individen kan ha svårt att se andra grupper eller samhällsklassers motivering till hur de resonerar eftersom individen oftast lever nära sina likasinnade och har svårt att avskärma sitt habitus.³⁶

Bourdieu förklarar kapital som symboliska och materiella tillgångar som avgör individens position på fältet.³⁷ Ett exempel som Lena Larsson tar upp i sin avhandling är:

”Om vi tar idrottsläraren fungerar idrottslig färdighet som en tillgång i mötet med eleverna, men kanske inte i lärarrummet eller på föräldramötet. Idrottslig färdighet kan i andra sammanhang vara inväxlingsbar och omvandlas till

³³ Ibid. s. 148.

³⁴ Bourdieu, P. *Praktiskt förnuft. Bidrag till en handlingssteori*. (Göteborg: Daidalos, 1995) s. 19.

³⁵ Bourdieu, P. *Social space and symbolic power*. Vol. 7, No. 1 (Spring: Sociological Theory, 1989) s. 18.

³⁶ Ibid. s. 23.

³⁷ Larsson, L. *Idrott - och helst lite mer idrott*. (Stockholm: Stockholms universitet, 2009) s. 54.

ekonomiskt kapital om jag är hockeyspelare eller golfspelare, men knappast om jag är duktig i orientering eller i bågskytte.”³⁸

”Ett fältets struktur är ett *tillstånd* i styrkeförhållandet mellan aktörerna eller mellan de institutioner som är engagerade i kampen, eller, om så vill, ett tillstånd i fördelningen av det specifika kapital som styr de framtida strategierna och som har ackumulerats under föregående kamper.”³⁹

Vi ser begreppet fält som en arena där förhållandet mellan individen och den gemensamma gruppens förhållande till omvärlden möts. Utifrån Bourdieus citat ser vi det sociala samspelet som ett möte inom en social arena. Varje individ påverkas av de individer som finns runt omkring så som familj, vänner och arbetskamrater, i särskilda sammanhang.

Sammanfattningsvis har vi tolkat Bourdieus begrepp enligt följande. Habitus bildas när man är liten och kan jämföras med social erfarenhet som lägger grunden för värderingar, normer och känslor. Vilket påverkar hur individen handlar, tänker och orienterar sig i den sociala världen.⁴⁰ Kapitalet är de tillgångar man samlar på sig som man använder inom olika fält. Olika kapital är olika mycket värda inom olika fält. Fält är de sociala arenor där individer med olika habitus och kapital möts.

2 Metod

Den metod som har använts för att besvara studiens syfte och frågeställningar var kvalitativ intervju, eftersom det gav en bredare och djupare grund för resultatet och i högre grad gjorde det möjligt att reagera på sinnestämningar.⁴¹ I och med att vår studie byggde på enskilda personers uppfattning valde vi mellan intervju och enkät. Enkäter valdes bort eftersom vi var intresserade av en begränsad målgrupp av utexaminerade lärare vid ett visst år, samt att enkäten utesluter följdfrågor.

³⁸ Ibid. s. 55.

³⁹ Bourdieu, P. *Kultur och kritik*. (Göteborg: Daidalos, 1991) s. 128.

⁴⁰ Broady, D, *Sociologi och epistemologi = Sociology and epistemology Avhandling : om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin = On Pierre Bourdieu's work and the historical epistemology* (Stockholm : HLS, 1990) s. 228.

⁴¹ Hassmén, N., & Hassmén, P. *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. (Stockholm: SISU idrottsböcker 2008) s. 252.

Intervjufrågorna berörde idrottslärares bakgrund, erfarenheter, uppfattning av lärarutbildningen på GIH och frågor kring deras arbetssituation idag. Analysen av materialet skedde utifrån Pierre Bourdieus teori och begrepp kring människans habitus, kapital och fält. Analysen kommer att utgå från individens habitus och kapital i relation till studiens frågeställningar, om värderingar, vad de uppfattar relevant, det som gäller eller bör gälla.

2.1 Avgränsningar

De avgränsningar som påverkat studien är att den är i behov av enskilda individer för undersökningen. Om individer inte vill delta eller inte arbetar inom idrottsläraryrket trots sin idrottslärarexamen kan det skapa problem för undersökningen. Åsikterna kan även skilja sig åt beroende på om individerna jobbar i storstadsområdet eller på glesbygden men på grund av tidsbrist valdes de idrottslärare som arbetar i eller i närheten av storstadsområdet. Eftersom syftet är att kritiskt granska GIHs lärarutbildning har en avgränsning gjorts endast till de som examinerats från GIHs lärarutbildning under åren 2005 och 2006.

2.2 Urval

Urvalet är ett flerstegsurval som består av ett handplockat urval, ett bekvämlighetsurval och ett slumpmässigt urval. Första steget var ett handplockat urval som gjordes utifrån ett förutbestämt kriterium som grundade sig i att alla deltagarna skulle ha en idrottslärarexamen från GIH under åren 2005 och 2006 och arbeta som idrottslärare idag.⁴² Det andra steget var ett bekvämlighetsurval, vilket grundar sig på att det är ett enkelt, effektivt och ekonomiskt sätt att relativt snabbt få tag på deltagare till en studie.⁴³ Efter att vi hittade vår målgrupp valde vi bort de tidigare studerande som inte var bosatta i närheten av Stockholm storstadsområde. Därefter gjordes det tredje och sista urvalet som var ett slumpmässigt urval, vilket gjordes genom en lottdragning. När urvalet var gjort kontaktade vi slutligen sju personer och frågade om de var intresserade att delta. En person avböjde på grund av tidsbrist.

2.3 Procedur

För att få en undersökningsgrupp vände vi oss till utbildningsavdelningen på GIH där vi fick en lista på de studenter som examinerats från GIHs lärarutbildning åren 2005 och 2006. På listan fanns det kontaktuppgifter till personerna som gjorde att vi kunde göra vårt bekvämlighetsurval och därefter vårt slumpmässiga urval. När urvalen skett ringde vi de

⁴² Ibid. s.110.

⁴³ Ibid. s.109.

personer som slumpats fram och beskrev vår studie och frågade om en intervju (för mer information se bilaga 1). Tre dagar innan intervjuerna kontaktade vi respondenterna för att kontrollera tid och plats. Vi intervjuade personerna på valfri plats och intervjuerna tog ungefär 20 minuter per person (se intervjuguide, bilaga 2) Intervjuerna spelades in på en diktafon och därefter skedde avlyssning och transkribering genom analytikertriangulering. Eftersom flera av respondenterna använde sig av tilläggsord så som ”asså”, ”liksom” och ”eh” har vi valt att ta bort de tilläggsord som vi inte upplevde hade någon betydelse för meningens innebörd. Detta gjorde vi dels för att inte ingen ska känna sig utelämnad och för att citatet ska bli tydligare. Efter transkriberingen gjordes en kategorisering utifrån respondenternas utsagor i relation till studiens frågeställningar. Därefter analyserade och tolkade vi respondenternas utsagor med hjälp av Bourdieus begrepp, habitus, kapital och fält.

2.4 Validitet och reliabilitet

Genom att vara pålästa på tidigare forskning och utvärderingar kring ämnet utvecklades en intervjuguide som utgår från studiens frågeställningar. Intervjuguiden gjorde det lättare för oss som intervjuare att avverka frågorna i avsedd ordning och inte missa något centralt för studien.⁴⁴ För att kontrollera att frågorna var relevanta för studiens syfte genomfördes en pilotintervju. Validiteten stärktes även genom att vi gjorde en analytikertriangulering vid transkriberingen av intervjuerna.⁴⁵ Eftersom studiens syfte inte har varit att generalisera svaren från respondenterna, har metoddelen beskrivning försökt säkerställa att studien är transparent och att någon ska kunna göra en exakt likadan studie som vi genomfört.⁴⁶ En faktor som kan ha betydelse för validiteten i vår studie är den valda platsen för intervjun. Vissa av de före detta studerande har intervjuats på GIH och de andra har vi mött upp på deras arbetsplats. Det kan ha stor betydelse för vad de före detta studerande känner för platsen. På ett sätt kan de vid besök på GIH få tillbaka minnen som skulle kunna göra att svaren blir vinklade i positiv eller negativ riktning. Vid intervju på den egna arbetsplatsen kan det finnas risk för att de inte vågar prata fritt om sina kunskaper och vad de haft svårt för.

Respondenternas minne är väldigt avgörande för reliabiliteten och resultatet i studien. Vad respondenterna minns från utbildningen har de i efterhand satt in i olika perspektiv beroende på arbetsplats, problem i vardagen som idrottslärare och andra faktorer. Studiens

⁴⁴ Ibid. s. 255.

⁴⁵ Ibid. s.157.

⁴⁶ Ibid. s.155.

huvuduppgift är att undersöka utexaminerade lärarstudenters uppfattning om GIHs lärarutbildning. Vår koppling till GIH kan vara avgörande för resultatet genom att vi går samma utbildning som vi undersöker kan ha betydelse för av hur vi betonar intervjufrågorna och därför har vi försökt att ha samma person som ställer samma frågor under alla intervjuer för att öka reliabiliteten för studien. I intervjuerna har vi använt oss av begrepp som kunskap, vilket är ett tvetydligt begrepp som kan tolkas på många olika sätt beroende på sammanhang. Kunskap och minnen är diffusa men vår studie bygger på vad de examinerade lärarna kommer ihåg att de upplevt. Valet av de svar som ska vara med i resultatdelen kan givetvis ha påverkats av vår anknytning till GIH men vi har försökt tagit med allt som varit relevant för syftet och våra frågeställningar i studien.

2.5 Forskningsetisk diskussion

Under intervjuerna kan vi omedvetet kroppsligt ha visat samtycke eller icke samtycke för de olika svaren men vi har inte muntligt kommenterat några svar. Vi var noga med att uppmärksamma respondenten innan intervjun om att personen när som helst kan avbryta intervjun eller avböja att svara på frågor. Vi tyckte att det var viktigt att informera undersökningsgruppen om att varken lärarna eller skolan de arbetar på kommer kunna identifieras i den färdiga uppsatsen. I uppsatsen kommer respondenterna att benämnas med bokstäverna A, B, C, D, E och F för att undvika att identiteter och skolor framkommer.

3 Resultat

Här kommer ett urval av respondenternas utsagor att presenteras i relation till studiens frågeställningar.

3.1 Respondenternas bakgrund

Här presenteras allmän information om respondenterna.

Respondent A

Respondenten är uppväxt i en närförort till en storstad med sin mamma, pappa och storasyster. Respondentens idrottsliga bakgrund har framförallt varit dans och gymnastik. Respondentens mamma arbetar på bank och pappan arbetade som brevbärare. Pappan har varit långdistanslöpare och är en tävlingsmänniska. Mamman har alltid varit aktiv på olika sätt, främst genom promenader och gympa. Respondenten började på GIH direkt efter gymnasiet och var då 19 år. Anledningen till att respondenten sökte till GIHs lärarutbildning

var eftersom en kompis rekommenderat utbildningen. Respondenten själv var inte säker på om det var precis idrottslärare som var aktuellt, utan hade även språkämneslärare som ett möjligt alternativ.

Respondentens arbetsplats är en gymnasieskola i närförort till en storstad. Elevantalet på skolan är ca 1600 elever. Respondenten undervisar endast i idrott och hälsa samt några småkurser med anknytning till ämnet. Respondenten har en fast tjänst med 100 % idrott och hälsa. Denna arbetsplats var den första arbetsplatsen efter examen för respondenten vilket innebär att detta är det femte året sedan examen på samma arbetsplats. Respondenten upplevde att övergången från student till lärare var enorm. Att få sätta sin egen prägel och få en kontakt med eleverna gjorde att respondenten kände sig säkrare i sin roll som lärare.

Respondenten har efter utbildningen vid GIH fördjupat sig i ämnet dans och har även gått handledarutbildning vid GIH för att kunna ta emot kandidater. Respondenten funderar även på att vidareutbilda sig inom ett annat ämne.

Respondent B

Respondenten är uppväxt i en förort till en storstad med sin mamma, pappa och syster. Mamman är lärare i matte, fysik och biologi på gymnasiet och pappan är läkare. Sport har alltid varit ett stort familjeintresse. Respondentens idrottsliga bakgrund är framförallt hockey och kampsport. Respondentens syster har ägnat sig åt simning.

Respondenten var 25 år vid påbörjande av lärarutbildningen på GIH. Innan utbildningen hade respondenten bland annat arbetat som obehörig lärare i två år, arbetat med datorer och gått utbildning på KTH inom datateknik. Respondenten ville utbilda sig till idrottslärare och att gå någon annan idrottslärarutbildning än GIHs var otänkbart.

Idag arbetar respondenten på en gymnasieskola i en storstad. Skolan har ca 1300 elever och är framförallt ett tekniskt gymnasium. Respondenten undervisar för alla tre årskurser och framförallt i natur och samhällsklasser. Respondenten har en fast tjänst med 100 % idrott och hälsa. Respondenten har varit på samma arbetsplats i fem år och detta var den första arbetsplatsen efter examen. Respondenten upplevde att ansvaret var den största förändringen från att vara student på GIH till att vara verksam lärare.

Efter lärarutbildningen vid GIH har respondenten vidareutbildat sig inom ledarskap och pedagogik av personliga intressen. Respondenten funderar även på att vidareutbilda sig för att kunna utbilda andra utbildare.

Respondent C

Uppväxt utanför en mindre stad. Växte upp med mamma, pappa, en storasyster och tre fosterbarn. Pendlade under gymnasietiden till en storstad för att gå en utbildning på ett specialinriktat gymnasium. Respondentens idrottsliga bakgrund är friidrott, fotboll, tennis, brottning. Det idrottsliga intresset gjorde att respondenten ville bli idrottslärare.

Respondentens syster höll på med dans och gymnastik, styvbrodern höll på med ishockey, men respondenten var den som höll på med mest idrott. Mamman var kock och pappan var samhällsvetenskapslärare och utbildare på en lärarhögskola i en storstad.

Respondenten var 28 år vid påbörjande av lärarutbildningen vid GIH. Innan hade respondenten arbetat som personlig assistent, utbildad idrottslärare och även som assistent på en gymnasiesärskola med idrottsinriktning. Respondenten jobbade även en kortare period inom byggbranschen.

Respondenten upplever att de tidigare arbetslivserfarenheter har varit till hjälp genom att respondenten tidigare tränat sig på att möta elever, vilket kan ha varit en bra kunskap att ha inför lärarutbildningen på GIH. Valet av skola var lätt då respondenten endast var intresserad av att utbilda sig vid GIH, antingen i Stockholm eller Örebro och eftersom respondenten hade familj i Stockholm underlättade det valet av stad.

Idag arbetar respondenten på en grundskola med ca 450 elever. Respondenten undervisar i årskurserna 1-6 och har en fast anställning på skolan. Respondenten fick detta jobb direkt efter examen och har alltså varit på samma arbetsplats i ungefär fyra och ett halvt år.

Respondenten kände sig väldigt säker i övergången från student vid GIH till verksam lärare eftersom respondenten tidigare arbetat som lärare.

Respondenten har inte vidareutbildat sig efter sina studier vid GIH men funderar på att vidareutbilda sig inom samhällsvetenskap.

Respondent D

Respondenten växte upp på landsbygden med båda sina föräldrar och en lillebror. Föräldrarna arbetade som lantbrukare. Mamman höll på friden på med aerobics som hon även var instruktör i, pappan höll på med jakt och respondentens lillebror var musiker. Respondenten utövade framförallt fotboll och hockey i sina ungdomsår.

Respondenten var 20 år vid påbörjande av lärarutbildningen vid GIH. Innan det hade respondenten tjänstgjort ett år i det militära. Respondenten upplevde att det militära tillförde bättre ledarskap, samarbete och förmåga att jobba tillsammans med andra.

Varför respondenten valde att läsa till idrottslärare berodde på att respondenten alltid trivts i skolan och skolmiljön.

Idag arbetar respondenten på en grundskola med ca 650-700 elever. Det är en nystartad skola och respondenten har arbetat ett år på denna arbetsplats. Innan arbetade respondenten på en annan skola på en liknande arbetsplats som respondentens nuvarande arbetsplats.

Respondenten var på den första arbetsplatsen i ca två och ett halvt år. Idag har respondenten ett vikariat men efter jullovet blir det en fast tjänst. Respondenten upplevde övergången från student vid GIH till lärare var ganska smidig eftersom respondenten fick jobb på sin sista praktikplats.

Respondenten har vidareutbildat sig inom specialpedagogik och funderar på att utbilda sig till specialpedagog.

Respondent E

Respondenten är uppväxt i radhus i en förort till storstad. Respondenten växte upp med båda föräldrarna till tio års ålder, sedan skildes föräldrarna vilket gjorde att respondenten fick flytta emellan sina föräldrar. Respondenten har två bröder som efter skilsmässan endast bodde hos pappan. Respondentens pappa arbetar som lärare på en folkhögskola och undervisar inom pedagogik och friluftsliv. Respondentens mamma arbetar som förskollärare. Mamman var gymnast när hon var yngre men ägnar sig mest åt sällskapsdans idag. Pappan har alltid spelat tennis och spelar fortfarande aktivt. Ena brodern höll på med aikido och den andra var multisportare. Själv ägnade respondenten sig åt gymnastik, fotboll och tennis. Respondenten

poängterar att även om det har varit mycket sport, har familjen framförallt på senare tid ägnat mycket tid åt friluftsliv.

Respondenten var 20 år vid påbörjande av lärarutbildningen vid GIH. Innan sina studier hade respondenten arbetat i en livsmedelsbutik och som ungdomsledare inom olika idrotter. Anledningen till att respondenten sökte till lärarutbildningen vid GIH var för att respondenten i årskurs åtta hade varit på praktik med en idrottslärare och fick ett intresse för yrket.

Idag arbetar respondenten på en högstadieskola med ca 700 elever. Respondenten har en fast anställning inom ämnena idrott och friluftsliv. Respondenten började på denna arbetsplats direkt efter sin examen. Respondenten upplevde övergången från student till lärare som jobbig i början, men var glad över att kunna få hjälp av kollegor i början.

Respondenten vidareutbildar sig för tillfället för att få fördjupade kunskaper inom läraryrket.

Respondent F

Respondenten är uppväxt på landsbygden tillsammans med sin mamma, pappa och två mindre syskon. Som 15-åring flyttade respondenten själv in till en lite större stad för att studera på gymnasiet. Respondentens intressen har varit idrott överlag men respondenten har främst utövat ishockey. Även respondentens lillebror spelade ishockey och lillasystern hade ett allmänt idrottsintresse. Pappan var allmänt idrottsintresserad och hade även ett intresse för jakt och fiske. Mamman hade inget speciellt idrottsintresse, hon tycker om att umgås med vänner. Pappan arbetade på fabrik i många år och som vaktmästare några år. Mamman arbetade som dagmamma.

Respondenten var 24 år vid påbörjande av GIHs lärarutbildning. Innan sina studier på GIH hade respondenten jobbat som säljare i olika sportbutiker, studerat ett halvår på komvux och även arbetat som lärarvikarie ett halvår på olika skolor. Respondenten anser att arbetet på sportbutiker har varit till hjälp i sitt kommande yrke. Anledningen till att respondenten sökte GIHs lärarutbildning var för att respondenten hade provat på att arbeta som lärare och kände att det var ett passande yrke.

Idag arbetar respondenten på en gymnasieskola med ca 1200 elever. Skolan har både yrkesprogram, naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga program samt en stark

idrottsprofil på skolan. Respondenten har en fast tjänst och undervisar i idrott och hälsa A och B samt har ansvar för idrottsföreningen på skolan. Respondenten har varit på samma arbetsplats i fyra år och innan denna arbetsplats hade respondenten ett vikariat ett år på en liknande skola i en annan kommun. Respondenten upplevde under första tiden i yrket att det var viktigt med en bra planering inför varje lektion för att ge sig möjlighet att lyckas.

Respondenten har efter sin utbildning vid GIH gått en tränarutbildning i ishockey och en konflikthanteringskurs. Respondenten skulle gärna vilja gå tränarutbildningar inom volleyboll och fotboll både för privat bruk och för läraryrket.

Sammanfattning

Efter dessa intervjuer har det kommit fram att tre respondenter är uppväxta nära en storstad och tre respondenter är uppväxta på landsbygden eller utanför mindre stad. Alla respondenterna växte upp med båda sina föräldrar förutom en respondent som växte upp med skilda föräldrar. Skilsmässan skedde när respondenten var tio år gammal. Alla respondenter har växt upp med syskon.

Tre av sex respondenter hade minst en förälder inom skolans organisation. Ingen av respondenterna hade föräldrar inom idrottsläraryrket. Alla respondenter hade utövat och haft intressen för sport och träning som barn och majoriteten av deras familjemedlemmar har haft ett idrottsintresse vilket några fortfarande har kvar. Fyra av de intervjuade upplevde att de hade hjälp av sina tidigare arbetsfarenheter inför utbildningen. Två upplevde att de inte hade någon hjälp av sina tidigare arbetslivserfarenheter. Tre av respondenterna arbetar idag på gymnasiet och tre respondenter i grundskolan. Fyra av respondenterna jobbar fortfarande på sin första arbetsplats sen examen och två respondenter jobbar nu på sin andra arbetsplats. Fem respondenter har vidareutbildat sig inom olika områden till exempel handledarkurs, konflikthantering och fördjupade kunskaper i praktiska moment.

3.2 Uppfattningar kring idrottsläraryrket

Nedan fortsätter redovisningen av respondenternas utsagor i relation till studiens frågeställningar. Ett urval av citat illustrerar respondenternas svar. Sammanfattningsvis kan konstateras att det fanns blandade upplevelser av övergången från att ha varit student vid GIH till att ta steget in i läraryrket. Två respondenter upplevde övergången som smidig och de

andra upplevde en stor skillnad från att vara student till att vara lärare främst genom det större ansvaret.

Alla respondenterna uttryckte ett positivt minne av tiden vid GIH. Under intervjun ställdes frågan ”Kan du berätta lite om din utbildning på GIH, personligt och utbildningsmässigt?” och respondent A uttrycker:

”... det var jätteroligt tyckte jag. Mesta delen var rolig. Man tyckte det var roliga människor så att man trivdes där. Man tänkte första tre åren; Shit jag vill aldrig sluta här. Man ville gå där hela tiden.” [---] ”Jag tror jag inte hade känt mig helt klar om jag hade gått treårig, som den var förut. Så jag är ganska glad att den var längre, för då känner man fick med sig mer och att jag kände att jag blev klar med det, och att man ville vidare.”

Respondent C berättar om sin upplevelse av GIH-tiden:

”Som idrottsintresserad tyckte man det var grymt roligt, första året var ju en lekstuga. Man hade ganska mycket fritid så man gjorde hur mycket som helst. Bra sammanhållning i klassen så vi gjorde massor tillsammans, just på den idrottsliga, sedan blev man en tajt grupp när alla är intresserade av samma sak så vi hade ju väldigt roligt med klassen och sånt där. Rent utbildningsmässigt så var det ganska lugnt i början tyckte jag.”

Även respondent B, D, E och F upplevde bra sammanhållning i klassen och på skolan.

Respondent C berättar om den praktiska utbildningen på GIH:

”... man fick ju prova på mycket, de var ju väldigt kunnig personal eller lärare som jobba och dom har ju kunskap om de så man fick väldigt grundlig utbildning som man kan lära ut till sina elever sen med olika nätspel och vad som helst.” Respondent A och F samtycker med respondent C att de fått prova på väldigt mycket olika idrotter. Respondent F säger själv ”... så var det en bred utbildning vad gäller olika idrotter, man fick verkligen en bra insikt och bra utbildning i allt från gymnastik till vinteridrotter och orientering och dans och så bollspel. Så att där tycker jag liksom att man fått med sig väldigt mycket”. Respondent F delar även åsikten med respondent C om att det var kunnig personal på skolan.

Respondent D berättar om sin personliga uppfattning om utbildningen:

”Det var inte speciellt krävande, det tyckte jag då också. Det var segt. Sen var de mycket praktiska moment, men de teoretiska gick väldigt långsamt tyckte jag. Och det tycker jag nu i efterhand också. Att den är alldeles för lång med tanke på vad man gör eller också ska du göra mer under 3,5 år. Sen tycker jag att, å det tänkte jag inte på då, det har jag märkt sen efteråt när jag kom ut, att det är en jättebra idrottsutbildning, men det är ingen speciellt bra lärarutbildning tycker jag.”

Respondent E reflekterar över tiden på GIH: ”När man gick här så tyckte man att dom praktiska ämnena var så roliga för att man är så intresserad av det själv. Nu efteråt så har man tyvärr glömt bort för mycket av de teoretiska ämnena.”

På frågan om vad respondent B upplever som mindre positivt med utbildningen blir svaret: ”Bedömningssynpunkten var ju väldigt skev. I vissa kurser var de otroligt viktiga att man klarade av och utföra vissa saker på ett visst sätt, och sedan i andra kurser som i relevans borde ha vägt precis lika tungt, där var det bara lekstuga i bedömningsdelen så att säga.”

På samma fråga svarar respondent D: ”... 40% av mitt jobb är då nåt annat än just ämnet och där tycker jag att jag fick en för dålig bas. När man kommer ut får man gå väldigt mycket på känsla och sunt förnuft. Och så lära sig av andra här. Man lär sig enormt mycket när man kommer ut. Så, där vet jag inte om jag fick med mig så mycket som jag hade behövt.”

Respondent F uttrycker: ”... jag tycker att pedagogiska utvecklingen i utbildningen var bra. Man fick lära sig leda andra och tänka på ett annat sätt. Man fick lära sig att reflektera och analysera saker så att man inte bara gör en sak utan liksom bakgrunden till varför man gör saker och ting, man får en större medvetenhet.”

3.3 Beskrivning av de olika momentens relevans

Här beskriver respondenterna vilken kunskap de anser att de fick från GIH i relation till sitt yrkesutövande idag.

Respondent D berättar om vilka kunskaper som respondenten haft mest nytta av från utbildningen: ”I idrottsämnet så har jag ju haft mest nytta av, delvis det jag inte hade provat på själv. Så det var en ganska bred idrottsutbildning, vi fick prova på väldigt mycket. Sen praktiken, hade jag ju mycket nytta av, att få komma ut och se hur det fungerar.” respondent C håller med om att den praktiska delen har varit till mest nytta.

Respondent A tar upp liknande tankar på en fråga angående vad som respondenten ansåg som mest positivt utbildningsmässigt med utbildningen: ”Det var väldigt mycket fokus på det praktiska. Som jag i och för sig också tycker är bra men ibland så kändes det som att, om man läser kursplanen nu så känns det inte riktigt som att jag fick med mig allting där.”

Respondent B håller med om att det var svårt att koppla en del av innehållet i utbildningen till skolans kursplaner och berättar om sin personliga uppfattning om GIHs lärarutbildning: ” ... vissa kurser var väldigt bra och hade ett väldigt relevant innehåll som jag såg det. Andra kurser var väldigt dåliga både ur relevans och, ja och så det varierar väldigt mycket beroende på vilken lärare man fick tyckte jag också. Att det var väldigt stora nivåskillnader på lärarna alltså.”

Respondent E reflekterar över kunskaper som respondenten inte ännu haft användning av i sitt yrke. ”Aa, jag jobbar ju på en högstadieskola så att mina latinska kunskaper om alla latinska kroppsdelar och musklers ursprung och fästen har jag aldrig haft någon riktig nytta av i min undervisning. Och biomekaniken är inte heller speciellt mycket som man lär ut på en sån nivå till eleverna.” På samma fråga svarar respondent C: ”Alltså mattedelen som man ska räkna ut i olika vinklar och hastigheter och massa sånt som inte är relevant inom skolan.” Dessa åsikter delar inte respondent B som istället uttrycker ”Jag måste väl säga att det kanske skulle vara någon av de här teoretiska kurserna, kanske fysiologi och anatomikurserna. Eftersom jag undervisar på gymnasiet så har vi väldigt mycket teori.”

Respondent F beskriver vad som upplevdes som mindre viktigt under utbildningen men som varit bra att ha i yrkeslivet: ”... när man sitter och jobbar med kursplaner och sånt där så kan man tycka att det känns lite tråkigt liksom å sitta och lägga upp kursplaner och sådär på GIH. Och sen när man väl kommer ut och ska göra de, då är man ju glad för att man har jobbat lite med det och diskuterat med andra och benat ut lite mer liksom.”

3.4 Utvecklingsmöjligheter för lärarutbildningen vid GIH

I följande text framkommer utvalda citat som illustrerar respondenternas tankar om moment och kursinnehåll, och vad som skulle kunna utvecklas i lärarutbildningen vid GIH.

Respondent D har beskrivit de brister som respondenten upplever i utbildningen:

”Man blir jätteduktig idrottslärare men du har inte så bra koll på det administrativa eller allt runt omkring i skolan, så att upplevde jag det verkligen.”

Respondent A har gett exempel på vad som upplevs som en saknad i utbildningen: ”Hålla föräldramöte. Föräldrakontakter, administrationsgrejer. Skriva omdömen såna där grejer som man inte får pröva alls på.”

Respondent F skulle önskat mer konflikthantering. Respondenten uttrycker enligt följande:

”... de jag kommer ihåg som jag skrev efteråt och som jag tänkte på första tiden efteråt var att det var ganska lite konflikthantering, hur jobbar man när det uppstår konflikter. Det hade vi ingenting om och de är en jättestor grej känner jag när man kommer ut. Att man står inför jobbiga konflikter, både mellan kollegor och mellan elever sinsemellan och mellan mig och en elev till exempel och sådär. Och hur går man vidare, hur löser man en konflikt mellan två parter så att det liksom blir en bra utkomst utav de.”

Respondent C har beskrivit vad som saknats i utbildningen som behövts i rollen som idrottslärare: ”Momentet att bedöma elever, typ betygsbedöma i olika delar. Antingen om det är yngre åldrarna när man ska bedöma dom i utvecklingssamtalen då. Man har inte de någon praktisk erfarenhet: att gör så här och tänk på det här och de här.” Även respondent B upplever brister i momenten betygssättning och bedömning. Respondent E har däremot en annan syn på saken: ”Vi läste ju betyg och bedömning och såna kurser men nej de känns som att det är nog alla tycker att det är svårt första gången om man aldrig har gjort det förut.”

Respondent B har gett annat exempel: ”Just det här att koppla till kursplanen. Att jobba hur ska jag jobba med dom här sakerna jag lärt mig, nu mot kursplanen.”

Respondent F reflekterar över förbättringar i utbildningen:” ... och jag skulle gärna se att man på GIH också kopplar ihop lite mer. Alltså att man skulle kunna samarbeta mer med fler skolor som kom till GIH och som man ledde med olika moment och allting och på så sätt fick träna sig, istället för att leda olika bollspel och leda sina klasskamrater som är en helt annan sak.”

Respondent D funderar kring vad som skulle kunna utvecklas i lärarutbildningen vid GIH: ”Jag tycker att kraven ska vara högre. Och sen tyckte jag att kanske att det var lite otydligt ibland vad dom ville åt, lite flummigt. Jag vet inte vad jag ska säga. Men du kan lära dig mycket mer på nått vis.” [---] ” När det inte fungerar, problematisera en arbetsdag mer kanske...”

Respondent E ger förslag på utvecklingsområden:

”... dom som inte läser folkhälsovetenskap kanske inte riktigt får så mycket inom hälsodelen i ämnet och nu med nya kursplanen så blir det ju också skillnader.” [---] ”Det är lite för mycket tradition här känner jag ibland. Att det här har vi alltid haft och det här ska man alltid kunna när man är idrottslärare. Men det är ju faktiskt så pass mycket nya idrotter som kommer.”

Respondent C berättar om sina tankar kring saker som kan utvecklas i lärarutbildningen vid GIH:

” ...mer praktik... mer praktik, att man får vara ute i arbetslivet och känna på olika situationer. Dels olika områden man ska jobba på till exempel, nu hade jag fördel, om man nu kan säga att de är en fördel för de finns ju problem då också. Jag var både på X och Y där dom är kanske motiverade att idrotta men jag har inte varit in Z eller om man nu ska ta den eller mindre andra samhällsklasser. Så sprida ut lite då och då, så att man får se olika inriktningar. Så man kanske inte hamnar på den man har praktiserat på så att då tror man att det är guld och gröna skogar. Men och sedan är det erfarenheten att, här finns det fruktansvärt mycket material, du har 20 tjockmattor, du har jättemycket du kan bygga upp saker med. Men dom sakerna finns inte ute i gymnastiksalarna. Så att mer praktik så att man får se vad som finns och vad man kan jobba med där ute.”

Även respondent D och E tycker att VFUn har varit fristående och att en utvecklingsmöjlighet skulle kunna vara att integrera det teoretiska innehållet mer i VFUn.

Respondent F berättar om någonting som upplevts som mindre positivt under utbildningen och ger förslag på förbättring:

”... att man kunde ha haft ett annat praktikupplägg, asså vi hade upplägget att vi fick vara 4 veckor på ett ställe och sen liksom koncentrerat 4 veckor ... Att man hellre var en dag i veckan eller två dagar i veckan under en hel termin. Och följde några klasser liksom i alla deras moment och kunde liksom på så sätt liksom förstår dom att den här personen kommer att vara med hela terminen ... då hade man kunnat träna sig i betygssättning och man hade fått sett alla problem som kan vara över en hel termin, följa en klass. För det är oftast som så att en klass har ju idrott till exempel på fredagar har dom varje vecka idrott. Då kunde man ha följt ett par klasser liksom under en hel termin, det tror jag hade varit mer givande.” [---] ” ... så antingen att man gör något sånt eller att man drar ner lite kortare utbildningstid på GIH och har någon slags lärlingshalvår sista halvåret, där man ändå har någon handledare.”

3.5 Sammanfattning

Resultatredovisningen kan sammanfattas enligt följande:

- Respondenterna upplevde att det var en rolig utbildning med bra sammanhållning i klassen och på skolan.
- Inriktningsstudierna gav stort utbud på aktiviteter som studenterna fick prova på.
- Respondenterna hade delade meningar om lärarna på GIH. De ansåg att många lärare var kunniga men att det fanns vissa nivåskillnader. En respondent upplevde att det var skev betygsbedömning.
- Respondenterna önskar mer krav på studenterna under utbildningen.
- Respondenterna upplevde att de efter utbildningen hade brister i de administrativa arbetsuppgifterna.
- Praktiken och inriktningsstudierna är det som framträder som det som respondenterna haft mest nytta av i sitt läraryrke
- Det fanns varierade åsikter om anatomi, fysiologi och biomekanikkurserna.

- Respondenterna upplevde svårigheter att koppla delar av utbildningens innehåll till skolans kursplan.
- Respondenternas förslag på utvecklingsmöjligheter kretsade kring det administrativa pappersarbetet som inte är kopplat till lektionsarbetet, betygsbedömning, hålla föräldramöte, föräldrakontakt, konflikthantering. Samt förslag om mer samarbete med partnerskolor, mer praktik och praktik i olika områden.

4 Diskussion och slutsats

Diskussion utgår från studiens syfte, respondenternas svar på våra intervjufrågor samt analys och jämförelse med tidigare forskning. Bourdieus analytiska begrepp har legat till grund för vår analys och reflektioner kring respondenternas utsagor. För att förtydliga Bourdieus analytiska begrepp har vi sammanfattat den med några rader och dessa komponenter ligger till grund för den kommande analysen av datainsamlingen i denna diskussion.

Individerna i studiens undersökningsgrupp har växt upp i olika miljöer och utvecklat olika normer, värderingar och förkroppsligade beteenden, vilket kan liknas vid deras habitus. Varje individ har olika erfarenheter och tillgångar med sig till utbildningen, vilket sammantaget bildar deras habitus och kapital. Under idrottslärarutbildningen vid GIH möts alla individer inom en gemensam social arena, inom ett avgränsat socialt fält.

I vår studie har vi kommit fram till att alla respondenterna upplevde tiden på GIH som positiv. Detta kan kopplas både till Bourdieus teori och Browns studie genom att alla respondenter har en tidigare positiv upplevelse av idrott och som sedan förstärks under utbildningen. Vilket gör att utbildningen uppfattas som positiv. Det framkommer av resultaten att respondenterna tyckte att det var bra sammanhållning på skolan, bra lärare och likasinnade klasskamrater som skapade en gemytlig och familjär känsla. Vi tror att eftersom alla respondenterna hade någon form av idrottskapital trivs individerna i sällskapet på den sociala arena som utbildningen på GIH utgör. Individen känner sig ofta bekväma med likasinnade individer och speciellt om de har liknande kapital. Respondent A uttrycker vid ett tillfälle under intervjun "... Shit jag vill aldrig sluta här". Under utbildningen får studenterna prova på många olika aktiviteter vilket vi tror kan ha stor betydelse till att citatet uppkommer. Vi tror också att respondenten upplevde trygghet men även en liten oro inför framtiden. Denna reflektion grundar vi i Paulins avhandling där hon skriver att "Studenterna som

medverkar i studien upplever sig veta hur de ska undervisa men känner att de har brister eller upplever oro inför vissa delar i yrket.” Denna reflektion grundar vi även i att respondent A började på GIH direkt efter gymnasiet, har idrottsintresse och för att respondenten upplevde VFU som lite av ett orosmoment.

Alla respondenter var positiva till utbildningen, men respondent D uttrycker att ”... Det är en jättebra idrottsutbildning, men det är ingen speciellt bra lärarutbildning tycker jag”. Detta tror vi kan bero på att studenterna på GIH har ett bestående intresse för idrott vilket kan göra att de är mer mottagliga för kunskaper kring de praktiska momenten och mindre mottagliga för de teoretiska momenten. Både Brown och Larsson har i sina studier kommit fram till att lärarutbildningen i högre grad bidrar till att stärka studenternas tidigare intresse och att intresset inte förändras speciellt mycket under utbildningen. Det habitus och kapital som varje individ har gör individen mer eller mindre öppen för olika nya möjligheter. Vi tror att studenterna har ett stort idrottskapital men att studenterna inte uppfattar eller erövrar lika stora kunskaper kring läraryrkets administrativa arbetsuppgifter, arbetet utanför lektionsundervisningen. Detta kan göra dem mindre mottagliga för de administrativa kunskaperna vilket kan göra att viktig kunskap omedvetet sällas bort för det stora idrottsliga intresset.

Det framkom delade meningar om utbildningens längd. Några respondenter upplevde att utbildningen kunde komprimerats lite eftersom det var ett ganska luftigt schema och att vissa moments innehåll ansågs vara en upprepning av tidigare moments innehåll. Respondent A tyckte att utbildningens längd var bra eftersom det var efter de tre första åren som respondenten kunde börja koppla utbildningens innehåll till det kommande läraryrket. Detta tror vi kan bero på vilket kapital de olika respondenterna hade innan utbildningen. Respondenterna som upplevde att utbildningen kunde ha komprimerats kan ha skapat ett kapital eller haft erfarenheter med sig från skolan som arena innan utbildningen, vilket gett dem möjlighet att reflektera och koppla kunskaper till framtida situationer. Detta kan ha hjälpt dem att vid ett tidigt stadium förstå var och hur de ska använda de kunskaper de fick under utbildningen vid GIH till sitt kommande yrkesliv.

Respondent C uttryckte vid ett tillfälle under intervjun ”... första året var ju en lekstuga”, vilket vi tolkar som både positivt och mindre positivt. En positiv tolkning till att första året kan upplevas som en lekstuga kan bero på utbildningens upplägg. Första terminen läser alla

studenter en AUO-termin där man utöver den teoretiska utbildningen även får prova på några av de vanligaste idrotterna vid några tillfällen. Detta kan vara ett sätt för GIH att motivera studenterna till fortsatt intresse för utbildningen. Andra terminen är en inriktningstermin med idrott. Eftersom alla respondenter har ett idrottsintresse sedan tidig ålder kan detta bidra till att upplevelsen blir positiv och därför kan upplevelsen liknas vid en lekstuga. Som vi tidigare nämnt visade Browns studie att lärarutbildningen har en tendens att förstärka det habitus varje individ har och vi tror att upplägget med mycket idrott kan skapa en trygghetskänsla hos individen eftersom habitus känns igen och förstärks. Tidiga positiva idrottserfarenheter bidrar till en positiv inställning till idrott vilket vi tror kan ha stor inverkan i ordvalet av lekstuga, eftersom idrott ses som något roligt, nästan som en lek. En mindre positiv tolkning av att utbildningen upplevs som en lekstuga skulle kunna medföra att studenterna upplever utbildningen som en lek och inte som ett kommande yrke. Vi tror att i leksituationer finns det risk att individen bara lever i nuet utan att reflektera över de nya kunskaperna. Detta skulle kunna bidra till att studenterna blir oseriösa, och inte uppfattar eller reflekterar över nya kunskaper på samma sätt.

Enligt studiens utsagor råder det delade meningar om vad som respondenterna upplevt som relevant och mindre relevant kursinnehåll under utbildningen. Ett moment som framförallt framkom under intervjuerna är de teoretiska delarna i inriktningskurserna som till exempel anatomi, fysiologi och biomekanik. Respondent A, C och E upplevde att de inte hade användning av dessa moment i deras yrkesroll idag var av C och E arbetar i grundskolan medan A arbetar på gymnasiet. Respondent B, som arbetar på gymnasiet, upplevde att dessa kunskaper har varit till stor nytta i sitt yrke. Utifrån Bourdieus analysverktyg skulle detta kunna bero på att respondent B har föräldrar som är lärare och läkare, vilket kan bidragit till ett ökat intresse för människokroppen. De två som arbetar på högstadiet upplevde att de kunskaper som de fick inom detta moment var för avancerade kunskaper för att kunna användas i grundskolan. Vår reflektion kring dessa moment är att de kan ha skapat frustration och stress. Även vi själva har upplevt det svårt att koppla kunskaperna till dels skolans kursplan och dels till hur vi skulle använda det som medel i idrott och hälsa-undervisningen. En reflektion som uppstår är att vissa kunskaper måste finnas som grund för att man ska förstå kommande moment och för att kunna undervisa sina kommande elever på ett pedagogiskt sätt. Vi skulle kunna förklara detta som att när vi fått dessa kunskaper har vi skapat oss ett kapital som kan hjälpa oss inom vissa fält i vår kommande yrkesprofession. Genom att ha ett kapital kring anatomi, fysiologi och biomekanik tror vi att vi har en större

förståelse för hur kroppen och dess rörelser fungerar och får därför en helhetsbild som gör det lättare för oss att förklara och lära ut till andra.

Flera respondenter talar om koppling eller integrering av innehållet i utbildningen till kursplanen i skolan. Vi upplever att kopplingen framförallt mellan de teoretiska kursernas innehåll och kursernas mål vid GIH ofta är tydliga men kopplingen mellan kursernas innehåll till skolans kursplan är mer diffusa. Liknande uppfattningar framkommer även i Gangnebiens studie där respondenterna ger exempel på fotbollsundervisningen, där de inte kan koppla den praktiska kunskapen till kursplanen i idrott och hälsa. I Larssons studie framkommer det att studenterna ser utbildningen som en investering i det privata livet mer än inför ett kommande läraryrke, vilket också kan göra det svårt att koppla kursinnehåll och skolans kursplaner.

Respondent A, D och F upplevde att det var för lite undervisning kring läraryrkets administrativa delar i utbildningen på GIH. Exempel på detta är att hålla föräldramöten, föräldrakontakt och konflikthantering, vilket även framkommer i Paulins avhandling. Utifrån Bourdieu har vi tittat på dessa respondenters bakgrund och det visar sig att varken respondent A, D eller F har någon förälder inom skolans organisation vilket de andra tre respondenterna har. Larsson gör en koppling från föräldrarnas yrke till studenternas kunskaper. Utifrån Bourdieus teori menar Larsson att kunskaper, strategier och värderingar förs vidare från en generation till en annan. Respondent A och D har inte heller någon egen erfarenhet av läraryrket och respondent F har endast vikarierat i skolan under kortare perioder. Vi tror att en anledning till deras uppfattningar kring administrativa momenten kan grunda sig i brist på erfarenhet av läraryrket. Vi tror att respondenterna har brister i sin kunskap kring skolans organisation, vilket gör att när de kommer ut till sitt yrkesutövande saknar de en slags utbildningskapital och har ingenting att förstärka utan måste de måste börja förändra sitt habitus och kapital.

Respondent C, D och F önskar en utveckling av VFU-perioderna för att få en bredare bild av läraryrket i helhet. Precis som tidigare nämnt har varken D eller F några tidigare erfarenheter kring läraryrket vilket vi tror kan göra att de är i större behov av en helhetsbild av läraryrket för att utöka sitt kapital. Förslag som kommit fram är bland annat att studenterna borde ha möjlighet att få vara inom flera olika partnerområden under sin utbildning. Ett annat förslag är att sprida ut VFUn för att ge studenterna en möjlighet att följa en lärare och en eller flera klasser en dag i veckan under en hel termin för att få större insikt i läraryrket och dess

svårigheter. Genom detta skulle studenterna lära känna eleverna och på så sätt kunna träna sig i moment kring konflikthantering, betygsbedömning och andra vardagsproblem. Respondent D hade även ett förslag om att i utbildningen på GIH problematisera en skoldag, genom att diskutera mer i klassen eller att till exempel bjuda in verksamma lärare som kan berätta om sin vardag i läraryrket. Även om vi inte har gått klart utbildningen håller vi med om att det känns svårt att skapa en bild av vilka problem som kan uppstå i läraryrket. Vi upplever att under de koncentrerade VFU-perioderna uppfattar inte eleverna oss studenter som lärare vilket gör att de vardagliga problemen inte uppstår på samma sätt som för en yrkesverksam lärare.

Slutsats

Denna studie har varit som en resa för oss så väl som för studien. Vi har mött motgångar men även gjort framsteg under studiens gång. Det har varit svårt i vissa situationer att vara objektiv eftersom vi själva studerar vid GIH och har egna åsikter och tankar om utbildningen. Vår resa gav oss en fördjupad kunskap om forskningsmetodik och även kring den teoretiska utgångspunkten som vi använt oss av. Den nya kunskapen ledde till att vi sent i vår studie ändrade en frågeställning och kompletterade med en frågeställning kring de före detta studerandes bakgrund, för att skapa en röd tråd och ge läsaren en helhet.

Utifrån denna studie har vi kommit fram till att omgivningen har en stor inverkan på vem man är och vad man väljer att göra i livet. Studenterna som börjar idrottslärarutbildningen vid GIH har liknande habitus och men delvis olika kapital. Vår slutsats är att de studenter med föräldrar inom skolans organisation är mer förberedda för yrkesrollen som lärare än de studenterna utan föräldrar inom skolans organisation. De respondenter som innan sina studier hade arbetat inom skolan har även de en förkunskap som gör att man lättare tar till sig relevant kunskap inför yrket. Vi tror även att ålder och erfarenhet vid påbörjande av utbildningen kan ha en påverkan på vilken kunskap man tar till sig.

Vår slutsats är, utifrån vår tolkning av Bourdieus teori, att GIH kan underlätta för studenter utan tidigare erfarenheter av yrkeslivet genom att relatera det studenterna lär sig under utbildningen mer mot skolans kursplan, att bearbeta de administrativa arbetsuppgifterna som finns i läraryrket samt att få större variation av VFU-perioderna.

Efter denna studie har nya frågor väckts hos oss kring andra lärarutbildningar. Vi anser att det skulle vara intressant att göra en undersökning inom samma område, men att studien skulle kunna utvecklas genom att studera vad andra lärosätens examinerade lärare har för uppfattningar kring den utbildning de gått och se om det finns liknande utvecklingsmöjligheter för olika lärosäten.

En annan fundering som vi också fått under denna studie är hur lärarutbildningen ska kunna utvecklas för att täcka de brister som framkommit. Bra lärare är bra för alla och för att bli en bra lärare behövs en bra utbildning. Vi har inte gjort denna undersökning för att kritisera lärarutbildningen vid GIH utan för att komma fram till utvecklingsmöjligheter för att underlätta för blivande idrottslärare att komma in i lärarrollen.

Käll- och litteraturförteckning

Tryckta källor

Bourdieu, Pierre. *Kultur och kritik*. (Göteborg: Daidalos, 1991).

Bourdieu, Pierre. *Praktiskt förnuft. Bidrag till en handlingsteori*. (Göteborg: Daidalos, 1995).

Bourdieu, Pierre. *Social space and symbolic power*. Vol. 7, No. 1 (Spring: Sociological Theory, 1989).

Broady, Donald, *Sociologi och epistemologi = Sociology and epistemology Avhandling: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin = On Pierre Bourdieu's work and the historical epistemology* (diss. Stockholm: HLS, 1990).

Brown, David. *An economy of gendered practices? Learning to teach physical education from the perspective of Pierre Bourdieu's embodied sociology*. (diss. Sports, Education and Society, 2005).

Gangnebien, B. *Alumnistudie - Vad gör idrottslärostudenterna när de avslutat sina studier vid GIH*. (Stockholm: Gymnastik och Idrottshögskolan, 2009).

Högskoleverket. *Utvärdering av den nya lärarutbildningen vid svenska universitet och högskolor, Del 2: lärosätesbeskrivningar och bedömningar*. (Stockholm: Högskoleverket, 2005).

Hassmén, N., & Hassmén, P. *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. (Stockholm: SISU idrottsböcker, 2008).

Idrottshögskolan Stockholm. *Självvärdering av den förnyade lärarutbildningen*. (Stockholm: Idrottshögskolan, 2004).

Larsson, L. *Idrott - och helst lite mer idrott*. (diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2009).

Paulin, Arja *Första tiden i yrket - från student till lärare Avhandling: en studie av de svårigheter nyblivna lärare möter under sin första tid i yrket* (diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2007).

Elektroniska källor

Regeringen *Regeringens proposition 1999/2000: 135 En förnyad lärarutbildning*.
(Stockholm, 1999/2000). <www.regeringen.se/content/1/c4/26/45/df80f045.pdf> (Acc. 2010-10-29).

Otryckta källor

I författarnas ägo:

Transkribering av intervju A, B, C, D, E och F.

Bilaga 1

Ett exempel på telefonkontakten:

- Hej! Jag heter Teddie Eriksson och läser på lärarprogrammet vid GIH, har du tid en stund eller stör jag?
- Nej, det går bra!
- Okej, vad bra! Jag och min klasskompis Maria Svensson skriver vår C-uppsats just nu och vi har valt att göra en kritisk granskning av GIHs lärarutbildning och därför har vi valt att göra några intervjuer för att få ta del av verksamma lärares erfarenheter. Vi har därför gjort ett urval bland er som fick examen år 2005 och 2006 och undrar om det finns möjlighet att få intervjua dig och ta del av dina åsikter?
- Ja, de skulle väl kunna gå bra!
- Okej, vad bra! Vi räknar med att intervjun tar ca 30 min. När skulle det passa för dig?
- Vi ska se... Nästa tisdag kl 10.45 här på x-skolan. Går det bra för er?
- Ja, absolut, det blir perfekt! Bra, då kontaktar vi dig några dagar innan intervjun för att stämna av lite mer exakt vart vi ses.
- Okej!
- Då får vi tacka så jättemycket och sedan ses vi nästa tisdag kl 10.45 utanför entrén till x-skolan.
- Ja de gör vi!
- Tack, hejdå!

Bilaga 2

Intervjuguide

- Bakgrund
- Kan du berätta lite om din (personliga) bakgrund?
- Uppväxtort
- Familjesituation
- Föräldrar
- Syskon
- Vad arbetade dina föräldrar med?
- Vad hade din familj för intressen?
- Idrottslig bakgrund
- Hur gammal var du när du började på Gymnastik- och idrottshögskolan?
- Hade du några arbetslivserfarenheter innan du började studera vid GIH?
- Vad hade du arbetat med?
- Kände du att du hade någon användning av dessa erfarenheter när du började studera?
- Varför valde du att söka till GIHs lärarutbildning?
- Varför valde du att läsa till lärare?

Arbetsituation idag

- Vad kan du berätta om din arbetsplats?
- Storlek
- Undervisningsklasser
- Vilken typ av anställning har du
- Fast/vikariat
- Andra ämnen
- Hur lång tid har du varit på samma arbetsplats?

Åsikter om GIH

- Kan du berätta lite om din utbildning på GIH?
- Vad var det som du upplevde som det mest positiva med GIHs lärarutbildning
- Personligt
- Utbildningsmässigt
- Vad var det som du upplevde som det minst positiva med GIHs lärarutbildning?

- Personligt
- Utbildningsmässigt
- Vad är dina åsikter om den kunskap du fick från GIHs lärarutbildning
- Vad har du haft mest nytta av
- Var det någonting som du nu efteråt kände som mindre viktiga kunskaper
- Var det någonting du upplevde som mindre viktigt under utbildningen men som du haft nytta av i arbetslivet.
- Upplever du att det finns något moment som saknades i undervisningen som du behövt i ditt arbetsliv? Brister, i så fall inom vad?
- Har du några tankar kring något som skulle behöva utvecklas i utbildningen?
- Upplever du någon skillnad i dina kunskaper från det att du fick din examen från GIH till idag?
(alternativt: Vari består skillnaden mellan de kunskaper du har idag och de du fick i samband med din utbildning?)
- Mognad
- Tillvaratagande av utbildningsmoment
- Erfarenheter du fått i arbetslivet

Övrigt

- Hur upplevde du din övergång från student till yrkesverksam lärare? Vad var den stora skillnaden?
- Elev på GIH
- Elev på praktik
- Har du efter dina studier utbildat dig vidare för att stärka sin egen lärarroll?
- Funderar du på att fortsätta utbilda dig genom fortbildning, kompetensutveckling? Inom vilket område i så fall?
- Var ser du dig själv om fem år? Kvar på samma skola, bytt skola, bytt yrke?

Bilaga 3

Käll- och litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet med denna studie är att undersöka yrkesverksamma lärares uppfattning om sin lärarutbildning vid Gymnastik- och idrottshögskolan efter fem år i yrket.

- Hur beskriver de examinerade lärarna relevansen i de olika momenten i lärarutbildningen vid GIH?
- Vilka utvecklingsmöjligheter upplever de examinerade lärarna att det finns för lärarutbildningen vid GIH?
- Vilken bakgrund har respondenterna?

Vilka sökord har du använt?

lärarutbildning diss, Idrott och helst lite mer idrott, Lena Larsson, Bourdieu*

Var har du sökt?

GIH:s bibliotekskatalog, CSA = ERIC, Stockholms stadsbibliotek, Södertörns högskolas bibliotek, Google scholar, Högskoleverkets hemsida, GIHs hemsida

Sökningar som gav relevant resultat

Databas	söksträng	Antal träffar	Antal relevanta träffar
<i>GIH biblioteket</i>	<i>lärarutbildning diss*</i>	<i>18</i>	<i>1</i>
<i>GIH biblioteket</i>	<i>Bourdieu</i>	<i>29</i>	<i>2</i>
<i>Södertörns bibliotek</i>	<i>Lena Larsson</i>	<i>26</i>	<i>1</i>

Kommentarer

Vår handledare har varit till stor hjälp med att hitta relevant litteratur.